

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 46
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Spre solidaritate.

Sibiu, 15 Iunie n.

Alegerea de deputat de la Dobra va trebui să formeze încă multă vreme obiect de discuție în presa română și în cercurile românești, îngrijite de sârtea și viitorul poporului român.

Căci e vorba de o inovație, de o direcție nouă dată politicii noastre, care trebuie prinsă din toate părțile, pentru a fi bine examinată și bine lămurită.

Cetitorii noștri știu, că din capul locului am aprobat aceea ce s'a întâmplat la Dobra; ni-am dat din capul locului consentimentul pentru a se face aceea ce s'a făcut, ear' după-ace am vădit că încercarea a fost încoronată de succes, ni-am exprimat bucuria asupra izbândii raportate.

N'am avut în vedere alta de cât *causa*, care este a noastră a tuturor, și în serviciul căreia am stat și stăm, — de aceea ne simțim datorii a ne motiva atitudinea ce am observat-o.

Ziariul nostru a pledat totdeauna pentru activitatea politică a Românilor ardeleni, și neconținut a accentuat necesitatea intrării noastre în parlamentul țării, singurul loc unde se pot înșira, cu prospecte de succes, plângerile și dorințele noastre.

Când am vădit deci că începutul pe calea acésta se face la Dobra, n'am putut să-l privim de cât de o învingere a ideii de noi propagate, și de aceea nu puteam de cât să aprobăm apucarea făcută pe calea de noi arătată.

Când am vădit apoi, că candidatul național al cercului electoral Dobra a abandonat din programul național punctul despre autonomia Ardélului, n'am putut de cât earăși numai să ne bucurăm, fiind-că și ideea de a curăți programul nostru de acest balast, care în trecut numai pedecă a format pentru acțiunile noastre politice, a venit earăși de la noi.

Sunt mulți ani de când ziariul nostru a lansat întâiu chestia revizuirii programului național și compunerea lui în așa formă, ca acela să-l pótă subscrie fie-care Român, de la vlădică până la opincă, luând apoi și angajamentul de a lucra din toate puterile pentru realizarea lui.

Dar' atunci când noi am propus acésta schimbare, tratați am fost în modul cel mai aspru din partea celor ce pe atunci erau de alte vederi, și în deosebi fericitul metropolit Miron, de la care se credea că vine ideea, a fost atacat cu mare vehemență, timbrată fiind lansarea și propagarea ideii sale de „mişelăscă tradare națională”.

Am ajuns însă să vedem cum tocmai aceia, cari ne combăteau atunci cu arme nu tocmai alese, astăzi au primit de a lor ideea, și au dat tot ajutorul posibil, ca ea să iese biruitoare din lupta electorală purtată zilele trecute la Dobra.

Nu facem imputare nimenui pentru purtarea din trecut față de noi și de fostul nostru cap bisericesc, pentru-că satisfacția desevârșită ni-o aflăm în faptul, că ideile noastre, pe lângă toate combaterile vehemente și necruțătoare din trecut, au eșit totuși de-asupra, și sunt pe cale de a fi îmbrățișate de toate cercurile politice românești.

Multe telegrame și scrisori de felicitare, adresate noului deputat al Dobrei, din incidentul alegerii sale, ni-o dovedesc acésta din destul.

Suntem satisfăcuți deci, vădând că semênța de noi sêmănată începe să aducă fructe bune, cari numai efect binefacătoriu pot să aibă pentru némul în serviciul căruia ne aflăm.

Intrați odată pe calea activității, și intrați pe drumul care duce la revizuirea programului național și la eliminarea din el a punctelor despre cari cu siguranță știm că astăzi nu sunt realizabile, ba din contră, formeză pedecă chiar și pentru realizarea celorlalte, cari ar puté să fie realizate: am apucat apoi și pe calea care ne va duce la mult dorita *solidaritate națională*, pe care până acuma înzadar am așteptat-o, căci nu putea să vină, pentru-că pedeca o forma tocmai *programul*.

Va suna pentru mulți cam curios, că vorbim de solidaritate, tocmai acum, când ea a primit lovitura cea mai grea și spărtura cea mai mare, prin alegerea de la Dobra.

Dar' știut este, că atunci când vreau să 'mi clădesc casă nouă, mai spațioasă și mai bună de cât cea vechiă, trebuie întâiu să demolez casa vechiă, plină de spărturi și crepături.

A *trebuie* deci să fie spartă vechia solidaritate (care de altcunum nici n'a prea existat), ca din ruinele ei să pótă eși cea nouă, din care să facă parte *toți* Românii!

Nu *toți* suntem adecă intransigenți, și nu *toți* *putem* să fim intransigenți și cu programe compuse din idealuri!

Pentru a puté fi solidari, trebuie să avem deci întâiu de toate un program, pe care *toți* să 'l putem numi al nostru, și pentru a cărui realizare *toți* să putem intra în luptă. Când il vom avé, solidaritatea e cu siguranță inaugurată. Și credem, că la acest program vom ajunge acum în curând, după ce greutatea cea mai mare am început să o aruncăm din el: *autonomia Ardélului*, pe care nu ne putem închipui cum și puteam să o căpétăm — *pe teren legal!*

Atentat neisbutit.

Mulțămită se dăm promiei cerești că putem să-l numim așa: atentat neisbutit. La drept cuvânt însă nici n'a fost atentat, ci incident neplăcut. Casul e următoriu: Împératul și Regele nostru plecaseră Vineri în trăsură, la orele patru și jumătate, din palatul Vienei la Schönbrunn. Pe drum un paratitic s'a apropiat de trăsură și a amenințat cu bastonul, lovind în aer. Visitiul a prins și bastonul nebunului s'a lovit de róta dindêret a trăsurii. Publicul de pe stradă a sărit atunci asupra nefericitului om, și era să-l omóră dacă nu-l mântuia poliția, care l'a dus la secție. Sa constatat că nefericitul e un anume Reich, care a fost internat mai de multe-ori în casa alienaților. Monarchul n'a schimbat nici un cuvânt cu cei din jurul seu asupra incidentului și nici nu s'a vădit nici o urmă de emoțiune pe fața sa.

Svonuri de crisă. Ministrul-president, dl Széll a plecat Sâmbătă la Viena, pentru a face raport M. Sale despre situația politică din țără. Combinațiunile celor mai multe-mare din capitală merg într'acolo, că după-ce altă eșire din încurcătura nu este, de cât *retragerea guvernului de la putere*, prim-ministrul a mers la Viena cu demisia cabinetului în buzunar, ori apoi pentru-ca să primescă răspunsul Regelui la demisia deja înaintată. Prin cercurile politice se fac combinațiuni chiar și cu privire la urmașul dlui Széll, care ar fi să fie contele Csáky Albin, presidentul casei magnaților. Mai sunt luați apoi în combinație contele *Andrássy Gyula*, ministrul de finanțe *Lukács* și — *Széll Kálmán*, pe care Regele ar voi să 'l însărcineze de nou cu formarea cabinetului. Preste puține zile situația credem că va fi împlădită pe deplin.

Măcelul din Belgrad.

Selbătăcia de Mercuri nóptea, săvârșită de oficerii armatei sârbești e fără părechia în istoria timpurilor civilisate, putând avé sémân cel mult în istoria popórelor străvechi, din epoca barbariei.

Nu e deci mirare, că întrégă lumea a rămas consternată la vestea celor întâmplăte și că opinia publică a tuturor statelor osândeste fapta barbară a conspiratorilor.

Căci ori-cât de destrăbălate se fi fost stările țerișorei sârbești sub regimul regelui *Alexandru Obrenovici*, ele nu vor puté nici-când să justifice măcelul grozav și nu vor spăla nici-când pecetea de asasini ordinari, de pe fața celor cari au săvârșit măcelul.

Cu scârbă și oróre se 'ntorce tot sufletul bun de cătră aceste barbarii, și totul ce mai póté în cătră să serviască întru salvarea unei minuscule părți de cinsté pentru poporul sârb, e frumoasă ținută a gardei palatului, care a murit până la unul, luptând să împedecă intrarea conspiratorilor în palat, — și dór' speranța, că *provincia*, aflând despre ororile săvârșite, le va înfiera după merit.

Că ce au căștigat pentru țără conspiratorii, prin măcelărirea părechei regale și a celor din jurul ei, ce va urma după acésta? — e taină încă. Probabilitatea însă, mai ales de se vor adevéri știrile despre incendiarea Belgradului, e mai mult pentru urmarea anarchiei și — póté a unei revoluțiuni...

Cu privire la cele întâmplăte completăm raportul nostru din numărul trecut, prin următoarele:

Conspiratorii, cari *toți* sunt din partidul radical, au căștigat pentru planul lor pe oficerii regimentului de infanterie Nr. 6, în fruntea cărora erau colonelii *Misici* și *Masin* (cumnatul reginei, după bărbatul prim al ei).

Mercuri s'era *Misici* a comunicat oficerilor că preste nópte regele trebuie silit să abzică. La ora 1 după miezul noptii oficerii au mers la palat, intrând în parcul aceluia, nu pe pórta principală, ci trecând prin palatul ministru-presidențial. O parte a gardei li s'a opus; oficerii au împușcat însă pe *toți* cari li-se puneau în cale. În portal îi aștepta colonelul *Mihail Naumovici*, prim-adjutantul militar al regelui, care i-a condus la apartamentele regelui.

La auzul pușcăturilor din curte regele a dispus incuiarea ușilor, apoi împreună cu generalul *Lazar Petrovici*, care era la el, s'au înarmat cu revolvare. *Naumovici* a în-

ceput să bubue în ușă. Intrebat de regele că ce voește, a răspuns că armata-i pretinde actul de abzicere. Primind răspuns negativ, oficerii au cercat să spargă ușa cu săbiile, dar' nu li-a succés. Atunci *Naumovici* a pus sub ea o cartușă de dinamit, care a spart'o tot țanduri, dar' a rupt în bucăți și pe *Naumovici*.

Deschiđându-li-se astfel calea, oficerii au intrat la regele, care stătea la ferestră, ear' înaintea lui generalul *Petrovici*. Acesta, când a vădit că oficerii înainteză spre regele, a dat foc, culcând la pământ pe căpitanul *Mihail Ristic*.

În clipa următoare însă a sărit lângă el căpitanul *Dimitrievici* și l'a împușcat în tâmplă, ear' alți 36 oficeri imediat după acésta au descărcat revolverele asupra regelui, care fără să mai pótă da un cuvânt barem, a căzut jos. După aceea au deschis feréstă și l'au aruncat în stradă. Au pătuns apoi în apartamentele reginei, — după ce au împușcat pe locotenentul *Masin* care era de pază la ușă, — și au împușcat-o și pe ea, cu mai multe pușcături.

Regele a murit la 2 ore și 15 minute, în timp ce în palat se continua măcelul, ear' în fața palatului se adunase mare mulțime de popor.

O altă versiune e următorea: Mercuri nóptea reg. 6 (nu 18, cum spuneau telegramele prime) a încunjurat palatul, ear' oficerii au pătuns în apartamentele regelui, după-ce cu ajutorul soldaților ior *uciseră preste o sută de gardisti*, cari voiau să le împedecă intrarea în palat. Spărgând ușile cu dinamit au intrat la regele, de la care colonelul *Naumovici* a pretins să subscrie actul de abzicere, la ce regele strigându-i: *trădătoriule!*, l'a împușcat. A urmat apoi măcelul, trupul regelui și al reginei au fost aruncate pe feréstă, ear' o *salvă de tun* a anunțat poporului că regele și regina sunt morți.

Rapórtelile particulare ale ziarelor din Berlin spun că regina nu a fost împușcată, ci *tăiată cu săbiile* aprópe tot bucățele, ear' cu privire lauciderea regelui, un *conspirator* care și el fusese cu ceilalți în palat, zice că au aflat pe regele desbrăcat, cum sărise din pat, și în momentul când a voit să se retragă în o altă odaie au descărcat asupra lui 30 revolvare de-odată. Același spune, că au ucis, tăindu-i cu săbiile, și pe cei doi frați ai reginei, oficeri, și au împușcat pe *Țințariu Marcovici* și pe *Pavlovici*, fosti ministri, cari s'au opus arestării. *Surorile și nepótele reginei n'au fost ucise*, ear' ministrul de interne și fică-sa au fost numai răniți. Ceilalți fosti ministri ai regelui sunt arestați.

Lista victimelor, afară de gardistii căduți întru apărarea regelui, e următorea: regele *Alexandru*, regina *Draga*, ministrul-president *Țințariu Marcovici*, generalii *Velimir Teodorovici*, *Iovan Petrovici*, *Milovan Pavlovici*, marșalul de curte *Nicolaevici* și frații *Lunievita* (frații reginei).

Cadavrul regelui și reginei, după ce au fost secționare, au fost înmormântate Joi nóptea în cripta familiară a *Obrenovicilor*, în cimiteriul S. Marc. Prohodul a fost oficiat de șapte preoți, în cea mai deplină liniște, durând de la ora 1 $\frac{1}{2}$ până la 3 după miezul noptii.

Se dă ca sigură știrea, că *prințul Carageorgevici nu e proclamat rege*, și nici nu e în Sârbia, ci se află încă tot în Geneva. În privința urmașului are să se hotărască abia azi (Luni), pe când e convocată adunarea națională. Sunt în acésta privință trei păreri, guvernul nou, care-și dă numire de radical-estrem, e pentru *prințul Mirko* (fiul principe-

lui Nichita al Muntenegrului, căsătorit cu fiica generalului Constantinovici, verișoră a regelui Alexandru); armata e pentru prințul Petru Carageorgevici, un partid voește domnitoriu străin, ear' unii voesc republică.

De altcum situația începe a se încurca, provincia nu aprobă asasinarea părechii regale. Se prevăd turburări grave, cari posibil că vor fi izbucnit deja azi, cu ocaziunea intrării scupeinei mari.

Conducerea afacerilor țerii o face guvernul provisoriu, constituit sub presidenția lui Avacumovici, care a luat toate măsurile de lipsă, ca liniștea și ordinea să fie menținută în țară. Proclamația pe care guvernul a adresat-o imediat după uciderea suveranilor sârbești poporațiunii țerii, e de următorul cuprins:

„Azi noapte regele Alexandru și regina Draga au fost asasinați cu focuri de pușcă. În acest moment grav și fatal, amicii patriei noastre și ai poporului nostru s'au întrunit și au format un guvern. Aducând acestea la cunoștința poporului sârbesc, guvernul este încredințat că poporul se va grupa împrejurul său și 'l va ajuta să mențină pretutindenea în țară ordinea și liniștea.

„Guvernul aduce la cunoștința tuturor că cu începere de astăzi chiar Constituțiunea de la 6 April 1901 este din nou pusă în vigoare și că adunarea națională, disolvată prin proclamațiunea de la 24 Martie vechiu, este convocată pentru ziua de 2 Iunie stil vechiu la Belgrad.“

Urmăzând apoi semnăturile noilor ministri, cari sunt: Jovan Avacumovici, presidentul consiliului; Lyubomir Kaljevici, la afacerile străine; Stojan Protici, la interne; George Gencici, la comerț; generalul Jovan Atanaskovici, la război; doctorul Vojislav Veljkovici, la finanțe; colonelul Alexandru Masin, la lucrările publice; profesorul Ljubomir Stojanovici, la culte; Ljubomir Šimkovici, la justiție.

De notat, că după ce s'a lățit vestea în Belgrad despre uciderea părechii regale, casele au fost pavozate cu steguri naționale, și miștele au cutriat stradele toate, cântând cântări vesele naționale. În loc de doliu, veselie!

Cu ocaziunea secționării cadavrelor părechii regale a Sârbiei, făcută de medicii Dr. Eugen Michl și Dr. Demosten Nicolaevici, au fost aflate în trupul regelui treizeci și șase glonțe de revolver, ear' în trupul reginei au fost aflate patru prezece. Nu li-a fost însă destul ucigașilor, ci au mai și tăiat-o cu săbiile: de sus de la pept până jos la pânțele 'i era despicat trupul. Se confirmă deci, în mod autentic versiunea care spunea că treizeci și șase oficeri au pușcat deodată în regele, și că regina a fost tăiată cu săbiile.

Iubirea de patrie și de nēm.

Cuvânt de deschidere

rostit de comisariul consistorial G. Hango, presbiter, cu ocaziunea conferenței învățătoresți ținută în Fenațe (cercul XIV) la 23 și 24 April 1903 st. v., cu învățătorii din protopresb. gr.-or. rom. Cetatea-de-petră și Solnoc. (Urmare).

Înainte de toate vom spune copiilor, că această este țara câștigată și apărată cu sângele strămoșilor noștri, în care și noi trebuie să trăim și să murim. Le vom spune, că aceasta este pământul atât de mult frământat și udat cu sângele și lacrimile părinților noștri în vremi de robie, când în luptele seculare împuținați fiind n'au mai putut oprî poivoiul dușmanilor puternici și numeroși câți frunză și iarbă, ce au năvălit asupra lor. Le vom spune, că acesta este pământul lucrat de părinții noștri pentru-ca din sinul lui să ne potă câștiga hrana de toate zilele. Mai pe sus de toate însă, în legătură cu acesta vom căuta să deșteptăm și întărim în copii și simțul de recunoștință și pietate față de străbunii noștri, cari atât de mult s'au luptat pentru-ca să ne potă lăsa și nouă moștenire sănătă acest pământ; aceasta nu ne va împede să le arătăm și păcatul cel greu înaintea lui Dzeu și rușinea cea mare înaintea omenilor, când cineva nu-și iubește patria și nēmul, pentru care este atât de frumos a și muri în cas de lipsă.

Le vom spune mai departe, că țera are un domnitoriu, care este părintele tuturor cetățenilor fără deosebire de confesiune, de națiune și de stare; le vom spune că acel domnitoriu își are sfetnicii săi, cu cari împreună și cu reprezentanții poporului din dietă și cu alți bărbați harnici și luminați din comitate, orașe și sate, aduce legi pentru înaintarea binelui tuturor și pentru apărarea cinstei, averii și vieții tuturor cetățenilor în contra făcătorilor de rele; le vom spune, că are o armată și alți păzitori, prin care ne apără în contra dușmanilor din afară și din lăuntru, și în care este atât de frumos a servi, căci prin aceea și noi ne facem apărători ai țerii și tuturor celor iubiți ai noștri; apoi le vom spune, că avem judecători, cari ne fac dreptate când ne asuprește cineva; școle, unde învățăm atâtea lucruri bune și frumoase; biserici, unde preoții predică cuvântul lui Dzeu pentru mântuirea sufletelor noastre; instituțiuni, pentru grijirea bolnavilor și ajutoarea săracilor, etc. etc., și în fine le vom spune, că și locuitorii cari nu sunt de o credință și de o limbă cu noi, încă sunt frații noștri, și că la cas de lipsă după puteri și pe acestia trebuie să-i ajutăm și apărăm. Dar' mai pe sus de toate trebuie să deșteptăm și întărim în ei iubirea față de credință și limba strămoșescă, pentru care străbunii noștri atât de mult au suferit, pentru-ca să ni-o potă lăsa și nouă de moștenire sănătă fiescă.

Ear' pentru-ca această iubire de patrie și nēm să fie durabilă, trebuie să o sădim în inima copiilor de timpuriu, încă de la prima lor pășire în școlă. Pentru-ce? Pentru-că în genere numai primele impresii sunt de durată mai lungă, ba chiar de durată stătătoare, căci toate celelalte ulterioare, sub greutatea împrejurărilor din viața de mai târziu se întunecă ori se șterg cu totul. Ideile și impresiunile câștigate în copilărie sunt mai puternice, pentru-că fiind încă atunci inima copilului ca un pământ virgin, se înrădăcinază mai afund, și numai anevoe pot fi copleșite de cele urmate mai târziu.

Iubirea de patrie și nēm mai trebuie să fie în armonie cu mintea, cu inima și cu voința copilului. Trebuie să-l convingem, că iubirea de patrie și nēm nu este numai o datorință din recunoștință și pietate față de străbunii noștri și pentru binele ce l primim de la patrie și nēm, ci ea este și o necesitate pentru binele personal, care nu se potă promova fără promovarea binelui comun, și că nepromovând binele comun, în cas de lipsă nici noi nu putem conta la ajutorul deapropelului nostru, — chiar abstracție făcând de la mustrarea conștiinței, că nu ni-am făcut datorința și totuși voim să ne împărtășim de binele comun și omenii să ne cinstescă.

După ce ni-a succes a convinge copilul despre necesitatea iubirii de patrie și nēm, arătându-i: cum și în familie fie-care membru din casă trebuie să lucreze după puterile sale, pentru-ca familia să se potă susține, — fiind și patria o familie mare în felul ei — trebuie să deșteptăm și întărim în el sentimentul iubirii cătră tot ce e bun și frumos pentru promovarea binelui comun, spunându-le, că odată și ei vor fi chemați să lucreze pentru promovarea aceluia, și că dacă s'ar subtrage de la aceea, câtă rușine și-ar atrage înaintea omenilor pentru toate timpurile și ce păcat ar face înaintea lui Dzeu, păcat ce nu va rămâne nepedepsit.

Deci punându-le toate acestea înainte și aducându-le pilde potrivite din Istoria biserică și profană, vom căuta să le întărim și voința spre a face binele și a urî răul, căci iubirea binelui numai așa are valoare, dacă în urma voinței întărite se manifestează și prin fapte — la fie-care om după puterea lui. Dacă însă lipsește cuiva puterea de a face vre-o faptă mare pentru binele comun, atunci deie mână de ajutoriu altora spre a seversși, ori însoțescă-se mai mulți pentru seversșirea ei, dar' nici-odată să nu caute a pune pedeci nimănui când voește să facă vre-un bine.

La deșteptarea sentimentului iubirii de patrie și nēm mai trebuie să fim cu considerare la natura, etatea și individualitatea copilului. La natura lui, pentru-că nu toți copiii trăesc într'un cerc familiar ori într'un mediu social atât de fericit, în cât se potă avé deja de acasă idei corecte despre iubirea de patrie și nēm; la etatea lui, pentru-că copilul nu este capabil de priviri mai largi asupra binelui comun, și cum fără de acestea

nu se potă asigura pe durată mai lungă binele privat; și la individualitatea lui, pentru-că nu toți copiii sunt înzestrați de la natură cu facultăți spirituale și cu sentimente egale pentru a pută pricepe și voi iubirea de patrie și nēm în aceeași măsură. — Deci și aici vom începe de la apropiat — din familie și școlă, de la cei de-o credință și limbă cu noi — și așa vom merge la îndepărtat, la cei de altă credință și limbă, dar' concetățeni ai noștri, și în urmă la totalitatea omeniei — la iubirea de apropiat în sens mai larg — după analogia cum se lărgesc mereu cercurile valurilor în urma petrii aruncate în apă. Și pentru-ca să putem face acesta mai cu succes, va trebui să le arătăm: cum este omul avizat a trăi în societate (biserica, nēm, patrie etc.), căci numai așa se potă fericii și pe sine în particular și în familie.

(Va urma).

Sfințirea bisericii din Sinaia.

Ca întregire a raportului din numărul trecut despre sfințirea bisericii din Sinaia, dăm astăzi frumoasă vorbire a M. Sale Regelui Carol și răspunsul dlui Cantacuzino.

Regele Carol a vorbit, din ușa bisericii, următoarele:

„Preste două vécri au trecut de când spătarul Mihail Cantacuzino a ridicat aci în mijlocul pădurilor nepétrunse, o biserică cu chiliore, încunjurată cu ziduri, ca loc de reculegere și liman de odihnă și adăpostire pentru trecătorii rătăciți. Sute de ani acest sfânt așezământ a rămas departe de sgomotul lumii, ferit de vijeliile ce sguduiseră țera. Mai târziu, când mișcarea comercială întră România și Transilvania a început a se desvolta, s'a mărit schitul și s'a clădit încă o biserică mai încăpătoare, care a atras mii de credincioși din totă împrejurimea.

„Scumpe și dulci amintiri Ne légă de această vechiă biserică, acuma dărmată, în care am înălțat cu Familia Mea, mai bine de un sfert de véc, rugile Nostre cătră Atotputernicul.

„În acest lung șir de ani mănăstirea Sinaia a fost scaunul Meu domnesc, primind astfel o sfințire istorică.

„În acest timp, doi ani după războiul glorios pentru neatărnare, valea Prahovei a fost înzestrată cu calea ferată, care a legat această regiune, odinioară sêlbatică, cu țera și străinătatea, și s'a ridicat Castelul Peșului, devenit légânul dinastiei române. Tot atunci, ca prin farmec, s'a înființat pe pôlele mănăstirei un orașel care îl încinge ca un brîu minunat.

„Astfel pustia, vecinic cutreerată de tîlhari și făcători de rele, s'a preschimbat în adevărat raiu al cărui renume trece departe preste hotarele României.

„În fața acestui avânt neașteptat, Eforia a hotărît să reclădescă biserică cea mare pe vechile ei temelii. După o trudă de mai mulți ani, o biserică nouă, bogat împodobită, se înalță astăzi înaintea ochilor noștri; ea strălucește cu o nouă splendoré, vrednică de desvoltarea și însemnătatea locului, și din turnurile ei clopotele rêsună departe prin munți și văi, chemând earăși pe credincioși la slujbă.

„Bisericele și mănăstirile sunt aproape singurele monumente ce ni-au rămas din trecut; ele au astfel o însemnătate deosebită pentru istoria patriei; căci inscripțiunile păstrate pe zidurile lor au fost de multe-ori singura călăuză a istoricului pentru a determina domnia gospodarilor, obrșia nêmurilor, cârmuirea vlădicilor și faptele rêsboinice.

„Fie, ca această frumoasă biserică astăzi tîrnosită, cu hramul Sfintei Treimi, de înalt Preasânția Sa Metropolitan Ungro-Vlachiei, Primat al României, în al 38-lea an al Domniei Mele, să amintescă încă în vremurile cele mai depărtate marea epocă a redeșteptării naționale, a neatărnării și a înălțării României.

„Rog pe Dumnezeu să binecuvinteze acest sfânt lăcaș, ridicat în creerii Carpaților spre cinstea și slava Lui.

„Voiu păstra o amintire scumpă de această frumoasă serbare, la care cu o vie plăcere am luat parte, și mulțamesc călduros Eforiei de însemnatul ei sprijin pentru desvoltarea și înfrumșetarea Sinaiei, de care ne putem mândri astăzi și pe care o privesc ca un adevărat mărgăritar al regatului României.“

Răspunsul dlui Cantacuzino a fost următorul:

Sire, Dómnă, Altefe Regale!

Fie-mi permis, după cuvântarea Măjestății Vostre, a rostii câteva cuvinte în numele Eforiei, a instituțiunei de binefacere în înțelesul cel mai larg al cuvântului, ai cărei administratori avem onóre a fi.

Două simțăminte au însuflețit pe fundatorii acestei mari opere de caritate, și acestea se adeverește cu prisos prin chrisóvele după vremuri: filantropia și pietatea.

Aceste două simțăminte au trebuit întotdeauna să călăuzescă Eforii chemați a administra averea lor.

Serbarea de azi răspunde unuia din aceste simțăminte, pietatea, și suntem fericiti că tot nouă, cari am început acum patru ani reclădirea acestei biserici, ne este dată neasemănata cinste de a primi Maiestățile Vostre și AA. LL. Regale la sfințirea ei.

Legenda spune, că în anul 1695, Spătarul Mihail Cantacuzino a plecat călare din vama Câmpinei pentru a căuta și alege un loc unde să clădescă mănăstirea pe care o făgăduise în rugăciunile sale, dacă va scăpa din surghiunul la care fusese osândit de Sultan în urma ptrei ce i-o aduseseră boerii din țară.

Ostենéla acestei călătorii de explorator într'o regiune pustie, care servia mai mult de adăpost tâlharilor, n'a fost zadarnică, căci a putut descoperi acest loc încântător la pôlele Bucegilor.

Aci a hotărît zidirea schitișorului Sinaia, împrejmuidu-l cu un patruleter de ziduri gróse în cari chiliile călugărilor se par a fi scobite: adevărate meterezuri în dosul cărora să se potă adăposti călugării și sihastrii ce se aflau prin acele locuri puțin sigure.

Istoria contimporană ne spune și ea, că în anul 1866, Alesul țerei, Acela care intrupa toate aspirațiunile Românilor, a întreprins și el o călătorie de explorare într'o țară încă necunoscută Lui, dar' pe care o considera ca pe a Lui și pentru care avea dragostea ce se cuvine să o aibă cel dintăiu român.

Dumnezeu a voit, ca Augustul Călețor să viziteze aceste locuri. Amintirea lor trebuie să fi fost adencă, căci la anul 1871, Domnitoriu Carol însoțit de Prințesa Elisabeta, au ales ca loc de vilegiatură modestele chiliore ce se ved aci, și pe cari vom căuta să le păstrăm ca un neprețuit odor.

Din această clipă viitorul Sinaiei era asigurată.

Să se ridice acest castel și să fie légânul dinastiei noastre, — a poruncit regele. Stégul țerei filfe mândru astăzi pe falnicul castel. Ear' neuitatul bard al României a înscris pe dinsul aceste patru versuri, cari zic mai mult de cât o întrégă carte de istorie:

Eu Carol și al Meu popor
Zidit'am într'un gând și dor:
În timp de luptă un Regat,
În timp de pace-al Meu Palat.

Astfel, sub înaltul îndemn al Regelui nostru încetul cu încetul Sinaia se transformă: noue drumuri se construiesc, se clădesc: spitălu, hotelul, vilele se înalță ca prin farmec din pământ, orașul se canalizează, se luminează cu electricitate, ear' Peșul, acest nesecat isvor, nu numai de apă ci și de bunătăți, captat în cursul său superior, dă întregei Sinaie o apă rece și curată.

Fie-mi permis a aduce aici un omagiu memoriei unui dispărut, care a fost un factor puternic în această transformare a Sinaiei: Prințepile Dumitru Ghika. Reclădirea bisericei, prin urmare, se impunea. Era ruinată; nu mai corespondeau nici cadrului în care se afla, nici cinstei pe care o datorăm memoriei fondatorului acestei mănăstiri.

Planurile au fost întocmite și clădirea în parte efectuată de dl arhitect G. Mândrea; după d-sa dl arhitect Pompilian a dus la bun sfârșit această operă.

Dl Lecomte du Noüy, — acest specialist fără sémân, nu ni-a numărat nici criticele, nici poveștile. Binevoiască a primii espresiu-ne grațitudinii noastre.

Pe de-asupra tututuror însă, un minunat arhitect, care multe a clădit și a întemeiat în această țară, a urmărit cu un neasemnat interes, ași pută zice, zi cu zi, lucrările ce se făceau.

Și ca încoronare, astăzi, coborind de pe tronul Seu, unde domnește cu atâta demnitate și înțelepciune, a venit pentru-ca prin prezența Sa să deie o solemnitate și mai mare acestei serbări, să facă, ca pe lângă serbare să fie pentru noi și o sêrbătoare.